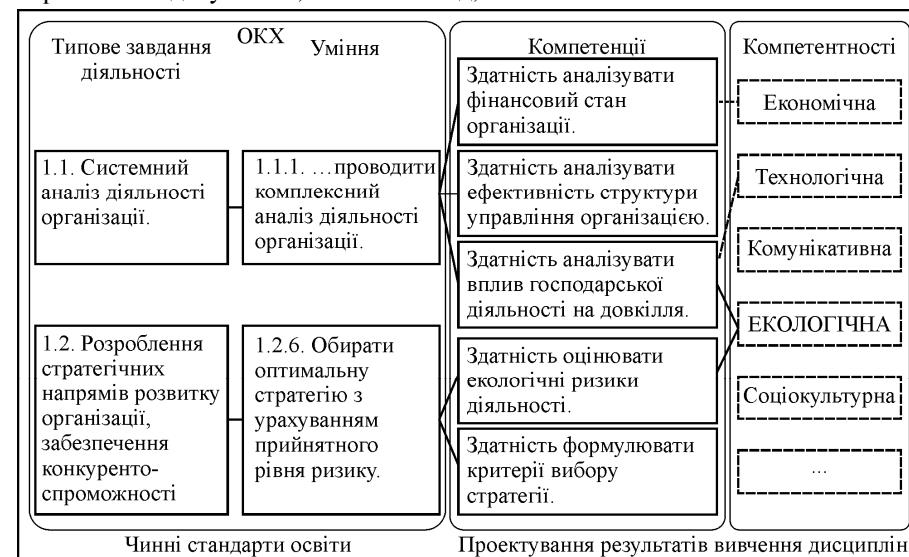

на здатність фахівця аналізувати вплив господарської діяльності на довкілля свідчить про його обізнаність в екологічній і технологічній сферах.

Проблемним питанням є не лише місце компетенцій/компетентностей в системі результатів навчання, а й їхня структура, яка для практичних цілей не повинна бути складною. У міжнародних проектах, матеріалах ЄС, нормативних документах МОН України застосовують різні групування компетенцій, ось лише деякі з них: ключові, загальнонаукові, соціально-особистісні, інструментальні, професійні тощо. З практичного погляду, впорядкувати набір компетенцій необхідно передусім за головним критерієм – сфера відповідальності навчального закладу. ВНЗ відповідає за професійну підготовку, отже, на перше місце виходять професійні компетенції, пов'язані з професійною діяльністю, специфічні для неї. Це те, без чого фахівця нема. Тому на цьому, початковому етапі імплементації компетентнісного підходу пропонуємо таку структуру компетенцій: професійні для напряму підготовки; інші. Подальша деталізація з метою створення обов'язкової для застосування схеми на сьогодні, за відсутності нормативних документів, на наш погляд, не є нагальнюю.

Рис. 2. Модель проектування компетенцій

Висновки. Представлене нами власне бачення принципів практичного впровадження компетентнісного підходу у програми навчання (на прикладі екологічного компонента) відповідає основній меті цього підходу – забезпечити наскрізну увагу до здатностей випускника, які уможливлюють виконання ним завдань діяльності. Воно дає змогу, незважаючи на дискусії, які тривають з цього приводу, проектувати результати вивчення дисципліни під кутом її ролі у досягненні кінцевого результату. Завдання викладача є такими: ідентифікація компетенцій, які є результатом підготовки за цим напрямом (програмою); визначення завдань дисципліни щодо її внеску у формування компетенцій фахівця шляхом забезпечення набору необхідних знань, вмінь, навичок, цінностей, ви-

бір методів навчання та оцінювання його результатів; аналіз ступеня досягнення цілей дисципліни; аналіз наближення до необхідних компетенцій в процесі вивчення дисципліни; перегляд змісту і методів навчання. Однією з проблем, які перешкоджають виконанню цих завдань, є практична відсутність доступу до ОКХ всіх напрямів підготовки, причому не лише для викладачів.

Література

1. Врублевська О.В. Проектуємо результати навчання: компетенції проти компетентностей / О.В. Врублевська // Теорія та методика управління освітою. – 2012. – № 9. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://tme.umo.edu.ua/docs/9/23.pdf>.
2. Магазинникова І.П. Екологічна компетентність випускника як мета екологізації вищої лісотехнічної освіти / І.П. Магазинникова // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.12. – С. 337-345.
3. Психологос. Энциклопедия практической психологии. [Электронный ресурс]. – Доступный с <http://www.psychologos.ru/articles/view/компетенција>.
4. ГСВО. Освітільно-кваліфікаційна характеристика спеціаліста за спеціальністю 7.050201 "Менеджмент організацій" напряму підготовки 0502 "Менеджмент". – К. : МОН України, 2001. – 31 с.

Врублевська Е.В. Проектирование результатов обучения на основе компетентностного подхода

Обновление содержания и методов образования в высшей школе на основе компетентностного подхода с одновременной реализацией концепции экологизации требует согласованного толкования основных терминов, характеризующих результаты обучения, – компетенции, компетентности, экологическая компетентность. В статье исследовано содержание категорий компетентностного подхода, показана связь между ними, предложена модель его реализации, позволяющая проектировать результаты обучения, включая экологический компонент, в соответствии с образовательно-квалификационными характеристиками.

Ключевые слова: компетентностный подход, экологическая компетентность, экологические компетенции.

Vrublevska O.V. Design of Learning Outcomes within the Framework of Competency-Based Education

Revision of curricula and methods of teaching at higher school on the base of competency-based education together with the "greening" of education concept requires agreed interpretation of main terms for learning outcomes, namely competencies, competences, and "green" competence. The paper examines meaning of the terms and reveals their links. The model for design of learning outcomes (including "green" component) within the framework of competency-based education is proposed. The model links the learning outcomes of a discipline with profile of a graduate.

Keywords: competency-based education, "green" competence, "green" competency.

Ключові слова: компетентность, компетенция, образовательный стандарт, интеллектуализация.

Актуальність теми. Ефективність і якість підготовки курсантів по спеціальності експлуатація судових енергетических установок в сучасних умовах визначається поглибленими ролями інтелекта та компетенцій, які персонифіковані в особистості. Генерація знань та ідей взаємодіють між собою. Високошвидкісні глобальні комунікації, економічна та соціальна нестабільність створюють потребу в більшій гнучкості та адекватності до змін в якості навчання рядового та командного складу судових флотів. С цих позицій тема статті являється актуальню.

Аналіз попередніх публікацій. Проблема інтелектуалізації та компетенцій в формуванні образовательных стандартов показує, що все більше популярності отримують дослідження в рамках синергетичної парадигми [1-7]. Спільнота знаходить на шляху змін принципів та форм життєвого забезпечення посередством проникнення знань та компетенцій в інтелектуальну особистість персонала. Однак немає ясності щодо сущності, масштабів та послідовності необхідних змін.

К нерешеною проблемі слід віднести взаємодію базових категорій компетентності при формуванні образовательных стандартов.

Цель роботи. Побудування системи взаємодій основних структурообразуючих факторів інтелектуалізації персонала з урахуванням причинно-следственных связей між ними.

Ізложение основного матеріала. Управління образовательным и интеллектуальным капиталом основано на приобретении новых знаний и компетентностей. Повышение образовательного уровня приводит к переходу от целевого накопительного уровня обеспечения технократических способностей к креативным. Интеллектуальные ресурсы становятся важным приобретением современного общества, поэтому знания наряду с другими ресурсами выступают источником квалификации персонала морского флота.

Обязательним условием акумуляции ресурсов является персонификация отношений. Истинність інтелектуалізації є найбільшою заслугою в формуванні образовательных стандартов та в результаті цього, що отримані знання є унікальними та в той же час неунищожими компетенціями навчаного.

Організації, які виступають як творці нових знань, мають належну потребу в постійному підвищенні кваліфікації своїх кадрів. При цьому відбувається зменшення часового проміжку між з'явленнями нових технологій та їх впровадженням в навчальний процес. В якості основних структурообразуючих факторів компетентності персонала та курсантів при формуванні образовательных стандартов можуть бути використані: комп'ютеризація видів навчання, фундаментальні знання та технологічні процесси познання, інформація, мережеві структури та комунікаційні засоби дистанційного навчання.

В стратегічному плані не існує альтернатив напрямленню розвитку, обумовленому на якісні характеристики професіональної

пригодності курсантів. Рівень кваліфікації визначається наявністю необхідної суми знань та засобів реалізації інтелектуального потенціалу.

Значення факторів інтелектуалізації та компетенцій в формуванні образовательных стандартов є определяючим не тільки в системі навчання курсантів, але і в отриманій кваліфікації. Все знання та ідеї взаємодіють між собою та їхній введення в один з образовательных стандартов необхідно проводити відповідні зміни в інших. Це пояснюється тим, що в подавляючому більшості компетенцій базуються на одночасному залученні та використанні різних знань ради отримання нових образовательных стандартов.

Многоваріантність познавальної діяльності вимагає при навчанні курсантів вироблення альтернативи досягнення компетенцій, заснованих на встановленні відповідних критеріїв в різних інформаційних ситуаціях, що може бути представлена як інтерактивне розв'язання задач мноГО-целевої оптимізації. При розв'язанні задач досягнення компетенцій курсантів необхідно для кожного типу навчального реєстра знайти відповідну послідовність процедур, включаючи в себе інформаційне обслуговування, складність критеріїв та методів навчання.

Целевые стратегические приоритеты достижения компетенций в формировании образовательных стандартов определяются в зависимости от специфики дисциплины и не всегда могут поддаваться четкому определению и аргументации. Поэтому для исключения ложных и неправильных приоритетов при формировании образовательных стандартов надо обязательно учитывать данные, полученные на предыдущих этапах познания, что должно быть обязательно отражено в виде обратной связи интелектуализации персонала с информационным обеспечением образовательных стандартов (рис. 1).

Рис. 1. Взаємодіє базових категорій компетентності при формуванні образовательных стандартов

Адаптивні системи навчання відрізняються від традиційних систем з обратною зв'язкою більш складним набором компетенцій. В адаптивному управлінні навчанням та досягненням образовательных стандартов можна виділити дві основні завдання: планирування траекторії познання та діагностика та уваження до існуючих знань для реалізації процедури досягнення мінімального набору компетенцій, необхідних для даної спеціальності. Основною завданням адаптивних систем навчання є максимальне реагування на зміни, які виникають в зв'язку з екзогенною та ендогенною природою. Поскольку стан образовательного рівня курсанта є екзо-

генної величиной, а ситуация вызванная повышенными требованиями к компетенциям выпускников эндогенной, то это накладывает на задачу проникновения знаний в интеллектуальную собственность персонала необходимость соответствия и идентификации этих составляющих.

Развитие компетенций по своей сути является творчески интуитивным процессом, осуществление которого требует постоянного мониторинга и контроля знаний на всех этапах их получения. Получение компетенций является системным динамическим процессом, включающим социальные, психологические и креативные методы познания и овладение курсантом практическими методами освоения будущих специальностей. При этом, наряду с формированием образовательных стандартов, повышается интеллектуальный уровень персонала, принимающего участие в учебном процессе.

Согласно [8], интеллектуальный капитал – это система полученных знаний, использование которых приносит дополнительный доход при его рациональном потреблении в виде набора компетенций и практических навыков. Он включает в себя такие виды ресурсов, которые не поддаются традиционным оценкам состояния обучаемого, а порождаются знаниями персонала. В связи с этим автором настоящей статьи предлагается разделить получение компетенций при овладевании профессиональными качествами курсантов специальности эксплуатация судовых энергетических установок на человеческий фактор и организационное обеспечение образовательного процесса (рис. 2).

Рис. 2. Структуризація компонентів, обслуговуючих інтелектуалізацію навчання

Человеческий фактор не является условием формирования образовательных стандартов, однако при достижении необходимых компетенций персонала его роль является определяющей, т.к. позволяет оценить начальный уровень обучающихся и способность их к восприятию необходимого материала. В отличии от него, организационное обеспечение является прерогативой учебного заведения, от качества которого зависит уровень освоения материала и приобретения компетенций.

Выводы. Разделение компетенций на человеческий фактор и организационное обеспечение образовательного процесса позволит курсантам специальности эксплуатация судовых энергетических установок более качественно овладеть профессиональными навыками. Предложенная схема состава и структуры взаимодействий основных блоков интеллектуализации персонала с учетом при-

чинно – следственных связей между ними может служить основой обоснования построения образовательных стандартов.

Література

1. Рассел С. Искусственный интеллект. Современный подход / С. Рассел, П. Норвиг. – М. : Изд. дом "Вильямс", 2006. – 1408 с.
2. Иноземцев В. Современные постиндустриальное общество: природа, противоречия, перспективы. – М. : Изд-во "Логос", 2000. – 302 с.
3. Денисенко М.П. Провайдинг інновацій : учебник / М.П. Денисенко, А.П. Гречан, М.В. Гаман та ін. – К. : Вид. дім "Професіонал", 2008. – 448 с.
4. Шевчук О.Б. Економіка основана на знаннях: соціально-економічні тенденції / О.Б. Шевчук // Економіка і прогнозування : наук.-аналіт. журнал. – 2005. – № 3. – С. 18-25.
5. Крапивний І.В. Теорії постіндустріального економічного розвитку / І.В. Крапивний // Механізм регулювання економіки. – 2010. – № 4. – С. 159-164.
6. Геець В. Характер переходних процесів до економіці знань / В. Геець // Економіка України : політико-економічний журнал. – 2004. – № 5. – С. 4-13.
7. Tripplett J.E. Economic Statistics, – The New Economy and Productivity Slowdown / J.E. Tripplett // Business Economics. – 1999. – № 34 (2). – Pp.13-17.
8. Салихов Б.В. Интеллектуальный капитал организаций: сущность, структура и основы управления / Б.В. Салихов. – М. : Изд-во "Дашков и К", 2009. – 156 с.

Агєєв М.С. Значення інтелектуалізації та компетенції у формуванні освітніх стандартів за спеціальністю експлуатація суднових енергетичних установок

Обґрунтовано побудову системи взаємодії основних факторів, що утворюють структуру інтелектуалізації персоналу з урахуванням причинно-наслідкових зв’язків між ними. Встановлено, що значення факторів інтелектуалізації та компетенції у формуванні освітніх стандартів є визначним не тільки в системі навчання курсанта, але і в кваліфікації, яку він отримає.

Ключові слова: компетентність, компетенція, освітній стандарт, інтелектуалізація.

Agueyev M.S. The value of intellectualization and competence in shaping the educational standards in the specialty exploitation of marine power plants

Justified the construction of a system of interacting factors that form the structure of the intellectualization of staff with the cause – effect relationship between them. Found that the values of the factors intellectualization and competence in the formation of educational standards are crucial not only in the education system but also in the student received training.

Keywords: competence, competency, educational standard, intellectualization.

УДК 379.85:06.078(477.87)

Доц. Н.М. Гоблик-Маркович, канд. екон. наук;
магістрант М.І. Капустей – Мукачівський державний університет

ГЕОГРАФІЯ ФЕСТИВАЛІВ ЗАКАРПАТТЯ

Розглянуто карти фестивалів та географію їх розташування на території Закарпаття. Проаналізовано локальне розташування та зосередження фестивалів у кожному з районів Закарпатської області. Створено узагальнену карту всіх видів фестивалів, що проводяться в Закарпатті. Виділено окремі райони області, де в перспективі можливим є розвиток фестивального туризму.

Ключові слова: фестиваль, географія фестивалів, фестивальний туризм, карта фестивалів; фольклорно-мистецькі, гастрономічні, тематичні, етнічні, спортивні та історичні фестивалі.

Постановка проблеми. З метою вдосконалення інформаційного пошуку для багатьох туристичних фірм виникає необхідність у створенні єдиного графічного зображення, послідовності та місця проведення фестивалів.